

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 9C/708/1998
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7698899631
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Baláž
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2012:7698899631.23

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, samosudca JUDr. Radoslav Baláž, v právnej veci žalobkyne N. E., P. XX.X.XXXX, Y. P. Z. Č.. XX, zastúpenej JUDr. Štefanom Kamenickým, advokátom v Spišskej Novej Vsi, Hviezdoslavova 7 proti žalovaným: 1/ G. E., P..XX.XX.XXXX a 2/ U. E., P.. XX.X.XXXX, A. Y. P. Z. XX, zastúpenými JUDr. Danicou Holkovou, advokátkou v Spišskej Novej Vsi, Hviezdoslavova 7 o náhradu škody, takto

rozhodol:

Súd u r č u j e, že uplatňovaný nárok žalobkyne voči žalovaným v 1. a 2. rade je čo do základu opodstatnený v rozsahu 24 %.

O výške nároku a o trovách tohto konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku.

odôvodnenie:

Žalobkyňa N. E. spolu s pôvodnou žalobkyňou v 2. rade, D. Z. podali na tunajšom súde návrh o náhradu škody, pričom v konaní 1C 307/94 súd návrh na zaplatenie sumy 1.512,-Sk zamietol a v prevyšujúcej časti návrh vylúčil na samostatné konanie, ktoré sa v súčasnosti vedie pod sp.zn. 9C/708/1998.

Podaním zo dňa 31.10.2000, doručeným tunajšiemu súdu dňa 2.11.2000 žalobkyňa rozšírila svoj žalobný návrh a to tak, že sa dožadovala zaviazat' žalovaných v 1. a 2., rade na zaplatenie sumy 193.392,01 Sk a zároveň na uloženie povinností žalovaným na par. č. XXX, XXX, XXX k.ú. P. Z.Š. prevádzat' orbu po vrstevnici a tiež uloženie povinností žalovaným zriadiť na par.č.XXX k.ú. P. Z. v mieste pod vysokou medzou rigol zospádovaný v smere k par.č.XXX k.ú. P. Z. tak, ako bude vyšrafovaný na budúcom geometrickom pláne. Ďalej sa dožadovala, aby žalovaným súd uložil zriadiť rigol na prac. č.XXX k.ú. P. Z. v mieste pôvodnej medze tak, ako bude vyšrafovaný v budúcom geometr. pláne, ďalej na uloženie povinnosti par. č.XXX - záhrada, k.ú. P. Z. vyspadovat' smerom opačne od pozemku žalobkyne, teda k par. č.XXX, k.ú. P. Z., na uloženie povinnosti v časti za oporným múrom, teda na parc. č.XXX, k.ú. P. Z. zriadiť rigol smerujúci k parc.č.XXX, k.ú. P. Z. tak, ako bude vyšrafovaný na budúcom geometr. pláne, na uloženie zriadiť rigol pozdĺž parc.č.XXX,XXX N. XXX, k.ú. P. Z. tak, ako bude označený na budúcom geometr. pláne s tým, že jeho vyústenie bude do verejného rigolu nachádzajúci sa na par.č.XXX/X, U..Ú.. P. Z., a tiež priznat' aj trovy konania v prospech žalobkyne. Súd úpravu žalobného návrhu v zmysle vyššie uvedeného znenia pripustil uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 6.10.2004.

V priebehu konania pôvodná žalobkyňa v 2. rade, D. Z. svoj návrh zobrala späť a súd uznesením 9C 708/98- 195 zo dňa 2.11.2006 konanie o jej návrhu zastavil.

Uznesením sp. zn. 9C/708/1998-366 zo dňa 27.1.2012 súd vylúčil konanie o uloženie povinností žalovaným v 1. a 2. rade prevádzat' orbu po vrstovniciach na parc. č. XXX, XXX N. XXX U..Ú.. P. Z.

a povinnosti zriadiť na parc. č. XXX U..Ú.. P. Z. v mieste pod vysokou medzou rigol so spádovaním v smere k parc. XXX U..Ú.. P. Z. tak, ako bude vyšráfovaný na budúcom geom. pláne, zriadiť rigol na parc. č. XXX U..Ú.. P. Z. v mieste pôvodnej medze tak ako bude vyšráfovaný v budúcom geom. pláne a uložiť žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť parc. č. XXX, V. U..Ú.. P. Z. vyspadovať smerom opačne od pozemku žalobkyne, teda k parc. č. XXX U..Ú.. P. Z. a uložiť povinnosť žalovaným v 1. a 2. rade v časti za oporným múrom, teda na parc. č. XXX U..Ú.. P. Z. zriadiť rigol smerujúci k parc. č. XXX U..Ú.. P. Z. tak, ako bude vyšráfovaný na budúcom geomet. pláne a zriadiť rigol pozdĺž parc. č. XXX, XXX N. XXX U..Ú.. P. Z. tak, ako bude označený na budúcom geomet. pláne s tým, že jeho vyústenie bude do verejného rigolu, nachádzajúceho sa na parc. č. XXX/X U..Ú.. P. Z. na samostatné konanie.

Žalobkyňa svoj pôvodný návrh odôvodnila tým, že jej vznikla škoda zatekaním dažďovej vody zo záhrady odporcov. Niekoľkokrát spolu s pôvodnou žalobkyňou v 2. rade žiadali žalovaných, aby spodnú časť záhrady upravili tak, aby nedošlo k zatekaniu vody na ich dvor a nepoškodzovalo im rodinný dom. Nakoľko k úprave terénu zo strany žalovaných nedošlo a všetka voda na jar 1993 z topiaceho sa snehu stekala na ich dvor, došlo k spadnutiu omietky. Škodu nahlásili aj na Slovenskej poisťovni, pracovník ktorej prišiel škodu dňa 21.12.1993 obhliadnuť a listom zo dňa 23.12.1993 oznámil, že k poškodeniu fasády a muriva verandy rodinného domu došlo dôsledkom podmáčania základov povrchovými vodami z atmosférických zrážok, ktoré stekajú z príľahlého pozemku odporcov a nie sú dostatočne odvodnené.

Žalovaní sa k pôvodnému návrhu vyjadrili písomne podaním zo dňa 3.10.1994, v ktorom okrem iného poukázali na to, že nebohí rodičia žalobkyne postavili rodinný dom asi roku 1967. Záhrada, ktorá žalobkyňi ako aj pôvodnej žalobkyňi v 2. rade vadila, existovala dlhé roky pred výstavbou rodinného domu. Jej svahovitosť je totožná so susednými záhradami, t.j. aj so záhradou žalobkyne. Oni nevykonávali žiadne zemné práce ani terénne úpravy. Tiež uviedli, že sa domnievajú, že omietka na verande opadáva tým, že nebola stavaná súčasne s domom.

Vo svojich účastníckych výpovediach žalobkyňa návrh odôvodnila tým, že je spoluvlastníčkou nehnuteľností zap. v LV č. XXX, k.ú. P. Z., a to par.č. XXX dom súp.č. XX o výmere 1314m², par.č. XXX-lúka o výmere 1343m², par.č. XXX - orná pôda o výmere 464m² a par. č. XXX - záhrada o výmere 655m², pričom žalobkyňa vlastní veľkosť podielu 1/4, čo vyplýva z LV nachádzajúceho sa na čl. XXX. Podiel 3/4 vlastní D. Z., pôvodná žalobkyňa v 2. rade. Žalovaní sú ich susedmi, veďa domu žalobkyne majú postavený dom, nad ktorým boli pôvodne lúky, na ktorých boli medze, a v období rokov 1982-1984 žalovaní tieto medze rozorali, zväčšili si svoju záhradu, v dôsledku čoho došlo k zmene smeru odtokania dažďovej vody. Predtým bola lúka vyspádovaná tak, že dažďová voda stekala na opačnú stranu, nie na pozemok žalobkyne. Toho času v dôsledku rozorania medzi z pôvodnej lúky majú teraz záhradu, ktorú neorú v priečnom ale pozdĺžnom smere, čo spôsobuje, že v dôsledku dažďov zemina zo záhrady žalovaných sa naplavuje na oporný múrik žalobkyne a v dôsledku toho dochádza k zamakaniu oporného múru a verandy. Záležitosť bola riešená, avšak nevyriešená na Obvodnom úrade v Levoči, a slovenská poisťovňa odmietla preplatiť vzniknutú škodu, pretože nejde o škodu spôsobenú živelnou pohromou. Pokiaľ sa týka rozorania medzí potvrdila, že jej otec pred 30 rokmi nechal rozoráť medzu, avšak žalovaní mali nad svojim domom asi 3 medze, čo je potvrdené aj v geometrickom pláne z roku 1991.

Žalovaný v 1. rade vo svojich účastníckych výpovediach vyjadril nesúhlas so žalobným návrhom. Potvrdil, že nad domov všetkých účastníkov boli v minulosti medze, ktoré však preoral ešte nebohý otec žalobkyne podstatne dávnejšie než pred rokom 1984. Následne na to medze rozorali aj žalovaní. Potvrdili, že pri veľkých búrkach dochádza k zamakaniu, avšak dažďová voda steká aj z pozemku žalobkyne.

Tunajší súd rozsudkom sp.zn. 9C/708/1998-225 zo dňa 4.5.2009 zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňi sumu 77,46 eur, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti jej návrh zamietol, účastníkom nepriznal náhradu trov konania a vyslovil, že štát nemá právo na náhradu trov konania.

Voči tomuto rozsudku podali odvolanie ako žalobkyňa, tak aj žalovaní.

Uznesením Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 2Co/213/2009 zo dňa 14.1.2010 bol vyššie uvedený rozsudok zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. V rámci odôvodnenia tohto uznesenia odvolací súd uviedol, že je potrebné posúdiť, či poškodenie stavby žalobkyne

spôsobujú vrchné alebo spodné vody a či ich môže ovplyvniť správanie sa žalovaných a aké je možné v takomto prípade vykonať zo strany žalovaných opatrenia na odvrátenie škody.

Súd vo veci doplnil dokazovanie znaleckým posudkom znalca z odboru Vodné hospodárstvo, odvetvia Hydromeliorácie, a na základe takto doplneného dokazovania hodnotiac ďalšie vykonané dôkazy zistil tento skutkový stav:

Z účastníckych výpovedí ako i z predložených listinných dôkazov je nepochybné, že žalobkyňa je spoluvlastníčkou nehnuteľností zapísaných na Liste vlastníctva č.XXX, k.ú. P. Z., a to rodinného domu súp.č.XX, stojaceho na parcele č.XXX, parcely par.XXX o výmere 1314m², parcely č.XXX- druh pozemku : lúka o výmere 1343m², parcely č.XXX, druh pozemku : orná pôda o výmere 464m² a parcely č.XXX, druh pozemku : záhrada o výmere 655m², pričom žalobkyňa vlastní ideálny spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/4, čo vyplýva z LV nachádzajúceho sa na čl. XXX. Zvyšný spoluvlastnícky podiel o veľkosti 3/4 vlastní D. Z., pôvodná žalobkyňa v 2. rade. Žalovaní sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na Liste vlastníctva č. XXX, U.Ú. P. Z. a to parcely č. XXX, druh pozemku: záhrady o výmere 865 m², parcely č. XXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 953 m² a parcely č. XXX, druh pozemku : trvalé trávnaté porasty o výmere 232 m². Uvedené pozemky žalovaných sú situované nad pozemkom žalobkyne - parcelou č. XXX. Z účastníckych výpovedí, výpovedí svedkov ako aj fotografií predložených žalobkyňou súdu je nesporné, že v prípade zrážok, resp. v prípade topenia sa snehu dochádza k stekaniu vôd z týchto pozemkov žalovaných na pozemok žalobkyne, t.j. parcelu č. XXX, kde jej situovaný jej rodinný dom.

V tejto sporovej veci bolo vykonaných niekoľko znaleckých dokazovaní. Ešte v pôvodnom konaní vedenom pod sp.zn. 1C 307/94 súd vykonal znalecké dokazovanie, kedy bol vypracovaný znalecký posudok č. 171/96 súdneho znalca, I. M. M. L., W., z ktorého vyplynulo, že pri ohliadke bolo zistené poškodenie prístavby žalobkyne, ktoré vzniklo ušmyknutím a sadaním základov stavby. Tento stav mohol nastať z dôvodov a to: závadami v stavbe, základovej špáry pri výstavbe, v kvalite podlažia, na ktoré sa stavba zakladá a na stavbe vlhkosti podlažia vplyvom podzemných vôd. Ďalej závadami v kvalite vykonaných stavebných prác, najmä v kvalite betonárskych procesov, v kvalite zabudovanej betónovej zmesi, kvalite murárskych a omietkarských prác. Ďalší možný dôvod je vplyv prúdenia podzemnej vody pod základmi stavby. Podzemné vody môžu v priebehu užívania meniť stav podlažia, pričom tento môže vykazovať objemové zmeny, ktoré sa prejavujú sadaním stavby, vplyvom vymieňania okolitého terénu povrchovými vodami, ich prieniku do podlažia stavby ako aj podmyvania základov stavby.

Prítok povrchových vôd z pozemku žalovaných bol zistený na pozemok žalobkyne a to z časti pozemku žalovaných a z časti pozemkov poľnohospodárskeho družstva. V rámci popisu nájdeného stavu uviedol, že nad pozemkami žalovaných sa nachádzajú pozemky Poľnohospodárskeho družstva, ktoré vykazujú taký istý sklon ako pozemok žalovaných. Navyiac aj z nich je možné zatekanie vody na pozemok žalovaných a z neho na pozemok žalobkyne. Podľa konfigurácie terénu je možné predpokladať smer pohybu podzemných vôd , ktorý bude zhodný s pohybom povrchových vôd.

Ako závalu v užívaní pozemku žalovaných tento znalec uviedol nesprávny smer orby pre výsadu zemiakov, ktorá nebola vykonávaná po vrstevnici. Ďalej namietol výsadbu uvedenej plodiny až po zelený pás nad oporným múrom. Zároveň však konštatoval, že vplyv z dôvodu zbúrania medzi nemožno preukázať, pretože tieto nie sú dokladované čo do počtu, výšky a účelu. Tiež nebola preukázaná doba ich zbúrania, teda či neboli zbúrané skôr, ako závadný stav nastal. Oporný múr na zamedzenie prítoku vody, (ktorý vybudovala žalobkyňa), je kvalitatívne nedostatočný a umožňuje aj prítok podzemných vôd, preto neplní úlohu na ktorú bol postavený. Prítok povrchových vôd na pozemok žalobkyne musel existovať aj pred návrhom na odstránenie stavu, a to počas celého užívania parcel. Množstvo povrchových vôd v značnej miere závisí od ročného obdobia, množstva atmosferických zrážok a nasýtenosti podlažia vodou.

Prívalové vody v čase búrok a mimoriadnych zrážok nemožno považovať za trvalý stav a takéto vody nemožno riešiť bežnými technickými opatreniami. V závere uviedol, že voda stekajúca z pozemkov žalovaných má vplyv na zamokanie rodinného domu žalobkyne, ktoré prenikajú na pozemok žalobkyne cez hranicu oporného múra. Nie je však jedinou príčinou závadného stavu, pretože časť zamokania je z dôvodov podzemných vôd a časť z dôvodov nekvality stavebných prác.

Uvedený znalec tiež podal doplnenie znaleckého posudku (na čl. 57 spisu), v ktorom uviedol, že prienik povrchovej vody pri privalových dažďoch, ako to uvádza žalobkyňa, možno považovať za poistný prípad a nie za zásah do vlastníckych práv, pretože sa v znaleckom dokazovaní neurčila jednoznačná príčinná súvislosť závadného stavu na dome s prítokom povrchových vôd na pozemok žalobkyne, nie je dôvodné vyčíslovať pomer, v akom sa žalovaný podieľajú na závadnom stave.

Žalobkyňa predložila do spisu odborné vyjadrenie M. J. H., ktorého súd na pojednávaní vypočul ako svedka. V tomto písomnom vyjadrení menovaný uvádzal, že dom žalobkyne je situovaný v dolnej časti stráne na východnej strane U. L. cca 140 m od rieky vo výške cca 760 m nad morom. Sklon stráne nad domom je cca 25 %. Pozemky nad domom dlhé cca 75 m majú charakter úžitkových záhrad, resp. pasienkov. Ich povrch je, resp. v minulosti bol upravený do nevýrazných menej šikmých terás oddelených od seba malými oblými medzami smerovanými v miernom sklone k severu. Na záhrade kat.č. XXX N. XXX ktorá je situovaná bezprostredne nad domom a ktorá patrí žalovaným boli tieto medze už prakticky úplne zrušené. Nad záhradami sa nachádza roľa nepravidelného pôdorysného tvaru široká 75 až 200 m a dlhá až 750 m obrábaná miestnym poľnohospodárskym družstvom. Od záhrady oddelená takmer 3 metre vysokou medzou, ktorá v minulosti viedla pravdepodobne až k rokline E. I.. V súčasnej dobe je medza na viacerých miestach narušená výjazdmi zo záhrad, napr. priamo zo záhrady žalovaných, nad pozemkom kat.č. XXX. Plytká a široká preliačina nad medzou, ktorá v minulosti odvádzala vody prípadne stekajúce z roli do potoka je v súčasnej dobe zanesená splavenou zeminou, resp. je rôzne nevhodne preoraná. Roľa je v súčasnosti oraná súbežne s obslužnou cestou vedúcou od okresnej cesty a stúpajúcou hore svahom. Cesta oddeľuje obrábanú roľu od zanedbanej lúky. Jej povrch je prašný, spevnený makadamom a zahlinenou štrkovou drvinou, tzn. štolinou. Na západnej strane privrátenej ku svahu je pozdĺž cesty vedená plytká, z väčšej časti už splavenou zosutou zeminou zanesená a trávou zarastená priekopa. Cesta je pomerne nová a doposiaľ je v dobrom stave. Je možné konštatovať, že cesta zvädza predtým po stráni voľne a rozptýlene stekajúce zrážkové vody a sústreďuje ich takmer na jediné miesto ku hrebeňu návršia nad hospodárskym dvorom, kde stekajú do roli a cez ňu do nižšie položených záhrad a do dvora pri dome č. 75. Do tohto miesta sa konečne sústreďuje aj voda z nevhodne obrábanej role. Je možné konštatovať, že do oblasti o výmere cca 0,75 ha sa v prípade privalových dažďov alebo pri silných odmäkoch na jar sústreďuje voda z plochy až 13,3 ha.

Následne vo svojej výpovedi uviedol, že podložie terénu tvorí Spišský flyš, po ktorom voda, ktorá presakuje, zle vsiaka, pretože podložie je nepriepustné. Flyš tvoria ílovce a pieskovce, a teda dá sa povedať, že flyš je spevnený íl. V dôsledku toho voda nevsíaka ďalej do zeme, ale steká po flyšovom podloží, pričom pokrývky zeminy je len vo výške 1 až 1,5m. Spodná voda nie je klasickou spodnou vodou, v skutočnosti je to sutínová voda, ktorá nemá stabilný prameň, a keď voda vsiakne do zeme stáva sa pôdnou, nie však klasickou spodnou vodou - ide o sutinovú vodu. Potom, čo dôjde k nasýteniu tejto vody v dôsledku mrazov a zem zmrzne, dochádza k podmŕzaniu základov. Vchod do domu žalobkyň má plytšie základy a tým trpí. Uviedol, že príčinu závadného stavu na dome žalobkyňa vidí v opakovanom vyplavovaní, príčin takéhoto stavu je viac. Na neďalekom pozemku bývalé JRD, teraz roľnícke družstvo postavilo cestu, ktorá zberá vodu z okolitého terénu. Voda sa zberá z veľkej oblasti a až na pozemku žalovaných začína pretekať cez tento pozemok a steká v smere na dom žalobkyň. V tomto prípade došlo k súhrnu nedotiahnutých opatrení, pretože v prvom rade nemala byť postavená cesta, resp. cesta mala byť ináč umiestnená a postavená s priepustami a uviedol, že kedysi na pozemku žalovaných boli medze. Potvrdil, že bol postavený oporný múrik, pričom pôda sa zo svahu posúva a zarovnáva až do výšky oporného múra. Potvrdil tiež, že dom žalobkyň je postavený v strmom kopci.

Uviedol však, že k závadnému stavu nedochádza za bežných situácií, len za privalových dažďov. Roľnícke družstvo malo zasadené zemiaky, ktoré viedli súbežne s cestou a práve to znásobovalo sťahovanie vôd na zamakané územie. Opatrenie, ktoré navrhoval vykonať sú vo väčšom rozsahu na strane žalobkyne, než na strane žalovaných. Uviedol tiež, že privalová voda nie je hlavnú príčinou závadného stavu, pretože vtedy sa to prejaví len navonok, avšak k trvalému podmáčaniu dochádza aj v čase, keď nie sú silné dažde a to v dôsledku, tzv. spodných vôd. Za príčinu závadného stavu uviedol postavenie cesty roľníckym družstvom, (ktorá zberá povrchové vody zo širokého okolia a v prípade, že by k tomu nedošlo, došlo by k rozptýleniu týchto vôd do širokého okolia). Za ďalší dôvod závadného stavu uviedol aj to, že žalovaný v medzi urobili prejazd, avšak túto skutočnosť má len od žalobkyne a nemá ju ničím podloženú. Uviedol tiež, že dom žalobkyne je zasadený v teréne do zárezu tak, že z jednej strany tvorí suterén a z ďalšej strany ďalšie podlažie. Spodná voda presakuje aj do základov.

Izolácie na dome by nemali vplyv na poškodzovanie stavby, pretože proces zamákania sa odohráva aj pod základmi domu a základy sa neizolujú, izoluje sa len časť nad základmi.

Pokiaľ ide o zásah do medze oddeľujúcej pozemky žalovaných od pozemkov poľnohospodárskeho družstva, k tomu sa žalovaný v 1. rade vyjadril v rámci ohliadky vykonávanej súdom na mieste samom, kedy do zápisnice z tejto ohliadky v súvislosti s konštatáciou, že v medzi je urobená prístupová cesta pre širšie vozidlo uviedol, že túto cestu urobil on potom, čo žalobkyňa si oplotila svoj pozemok a jemu zabránila vstupe na jeho pozemok. / č.l. 102 spisu /.

Na určenie podielu na poškodzovaní nehnuteľností žalobkyne súd nariadil ďalšie znal. dokazovanie. Súdny znalec M.. X. J. E.. znalec v odbore stavebníctvo, odvetvie podzemné stavby, statika, poruchy stavieb, projektovanie v stavebníctve v závere svojho znaleckého posudku na čl. 131-150 určil, že pokiaľ sa berú do úvahy vplyvy, ktorých odstránenie nie je v možnostiach žalobcov ani žalovaných, potom miera účasti žalovaných na poškodení rodinného domu žalobkyne je 21%. Pokiaľ sa neberú do úvahy vplyvy, ktorých odstránenie nie je v možnostiach žalobcov ani žalovaných, potom miera účasti žalovaných na poškodení rodinného domu žalobkyne je 32%. Pritom vplyvy, ktorých odstránenie je v možnostiach žalovaných určil 2 bodmi a to: spôsob obrábania záhrady na parcele nad rodinným domom žalobkyne a betónovým rigolom na hranici s parcelou žalobkyne. Vplyvy, ktorých odstránenie je v možnostiach žalobkyne určil viacerými faktormi a to izoláciou rodinného domu, konštrukčnými nedostatkami rodinného domu, opatreniami na odvod povrchovej vody, betónovým rigolom nad opornou stenou na hranici s parcelou žalovaných. Ostatné poruchy rodinného domu sú menej závažné, a nesúvisia s privalovou zrážkovou vodou z parcely žalovaných. Pach zatuchliny v zadných miestnostiach rodinného domu by sa odstránil častejším vetraním, najlepšie prievanom. Pleseň v zadnej miestnosti suterénu je tak isto v dôsledku nedostatočného vetrania cez malé okienko z hustým sitom. Trhlinky na stenách, priečkach a stropoch v interiéri sú bežné, v rodinných domoch s porovnateľným vekom, kvalitou vyhotovenia a súvisia s mechanickým opotrebením, zaťažením, objemovými zmenami materiálu a pod. Na čl. 160 -162 tento znalec podal vyjadrenie k námietkam žalobkyne, v ktorých nesúhlasil s námietkami žalobkyne.

Na základe pokynu obsiahnutého v uznesení odvolacieho súdu sp.zn. 2Co/213/2009 zo dňa 14.1.2010 vykonal súd znalecké dokazovanie súdnym znalcom z odboru Vodné hospodárstvo, odvetvia Hydromeliorácie, E.. M.. G. N., I.., ktorý vo veci vypracoval znalecký posudok č. 1/ 2011 . Z tohto posudku vyplynulo, že k.ú. P. Z. patrí prevažne do horskej poľnohospodárskej výrobnéj oblasti a do klimatického regiónu chladného a vlhkého. Prevládajú plytké kambizeme na flyši, zrnitostne stredne ťažké až ťažké pôdy, lokalizované na výrazných svahoch. Ide o pôdy so strednou až malou infiltračnou schopnosťou. Podľa kódexu správnej poľnohospodárskej praxe orba v smere vrstevníc je bežným protieróznym a tým aj protiodtokovým opatrením pri hospodárení na svahoch. Je však nepostačujúca a obtiažne realizovateľná na prudkých svahoch, ktoré v tomto prípade majú sklon väčší ako 20 %. Na nich môže orba po vrstevniciach dokonca viesť k zvýšenej tvorbe rýh, odvádzajúcich vodu a akcelerujúcich eróziu pôdy. Protierózny účinok vrstevnicovej agrotechniky sa prejavuje najmä na ornej pôde, aj to len na plochách so sklonom najviac 18 %. Pri vyšších sklonoch územia protierózny účinok vrstevnicovej agrotechniky postupne klesá, až pri sklone 18 % a viac je jej účinok nulový. Podľa názoru znalca doterajšie znalecké posudky, ktoré sú v spise, ako aj žalobkyňa preceňujú možný pozitívny vplyv vrstevnicovej agrotechniky na zníženie povrchového odtoku. Znalec sa vyjadril k jednotlivým tvrdeniam žalobkyne, ktoré mali zapríčiniť poškodzovanie jej rodinného domu zrážkovou vodou. Pokiaľ išlo o tvrdenie žalobkyne, že žalovaní mali v 80-tich rokoch zbúrať dve medze a tretiu preoralí, čím mal vzniknúť svah bez prekážok, k tomu znalec poznamenal, že odstránenie medzí na svahu vo väčšine prípadov zvyšuje nielen množstvo, ale aj rýchlosť povrchového odtoku zrážkovej vody a tým aj erózný odnos pôdy. Podľa jeho názoru však pravdepodobne sa nejedná o medze v pravom slova zmysle, t.j. medza ako hranica medzi pozemkami vlastníkov, ale pravdepodobne sa jedná o určitý typ zemných terás. K tvrdeniam žalobkyne o vysádzaní zbúraných medzí a zmene reliéfu znalec uviedol, že vo väčšine prípadov táto činnosť zvyšuje nielen množstvo, ale aj rýchlosť povrchového odtoku zrážkovej vody. K námietkam žalobkyne o vysádzaní malín žalovanými, ktoré mali zadržiavať povrchovú a podzemnú vodu a v dôsledku toho malo dochádzať k zväčšeniu zamákaniu na jej pozemku, znalec poznamenal, že táto činnosť môže mať v závislosti od východiskového stavu povrchu pôdy dvojaký účinok. Pokiaľ došlo k vysadeniu malín na pôde bez vegetačného krytu, toto vysadenie znižuje povrchový odtok zrážkovej vody a tým aj intenzitu vodnej erózie. Pokiaľ došlo k vysadeniu malín na pôde pokrytou trvalými trávnatými porastami, takéto vysadenie zvyšuje povrchový odtok a tým aj intenzitu vodnej erózie. K námietke žalobkyne, že zeminu zo zbúraných medzí mali žalovaní vedome zosunúť za jej dom, čím došlo k zvýšeniu okolitého terénu za domom, znalec uviedol, že vyvýšením terénu za domom žalobkyne došlo

k zníženiu celkového sklonu pozemku žalovaných a tým aj k zníženiu povrchového odtoku zrážkovej vody. K námietke žalobkyne, že žalovaní vykonávali orbu v smere sklonu pozemku znalec uviedol, že smer orby v uvedených prírodných podmienkach len minimálne ovplyvňuje povrchový odtok zrážkovej vody. Pokiaľ išlo o argument žalobkyne, že žalovaní mali zasypať, resp. prekopáť brázdou, ktorú vyoralo, resp. vybudovalo poľnohospodárske družstvo nad pozemkom žalovaných a tak voda išla z pozemku žalovaných na jej dom znalec konštatoval, že zrušenie obvodového rigolu nad pozemkom žalovaných prispieva k zvýšeniu prítoku zrážkovej vody na pozemok žalovaných a tým pravdepodobne aj na pozemok žalobkyne. Poukaz žalobkyne na to, že žalovaní zmenili pôvodnú lúku na záhradu, z ktorej sa zemina naplavuje na obvodný

múrik znalec hodnotil tak, že zmena trvalého trávnatého porastu na záhradu zvyšuje povrchový odtok zrážkovej vody z tohto územia. Pokiaľ išlo o argument žalobkyne, že žalovaní na plochách bezprostredne nadväzujúcich na jej nehnuteľnosť sadia zemiaky, znalec hodnotil že pestovanie zemiakov vo všeobecnosti okopaním zvyšuje povrchový odtok zrážkovej vody z územia. Pokiaľ išlo o námietku žalobkyne, že žalovaní nechali udupať zorané brázdy a nasadili tam trávu konštatoval, že vysiatie trávy má za následok zníženie povrchového odtoku zrážkovej vody. Pokiaľ išlo o argument z r. 2004, že žalovaní posledné 3 roky orú po vrstevnici a voda aj naďalej steká na ich pozemok znalec uviedol, že orba v smere vrstevníc len minimálne znižuje povrchový odtok zrážkovej vody. Analyzovaním tvrdení žalobkyne znalec konštatoval, že je tu len 5 zásahov, ktoré môžu zvýšiť ale nie zapríčiniť povrchový prítok zrážkovej vody, dva zásahy sú také, ktoré môžu povrchový prítok zrážkovej vody na pozemok žalobkyne znížiť ale nie odstrániť, jeden zásah je taký, ktorý môže prítok zvýšiť aj znížiť a dva zásahy sú také, ktoré minimálne ovplyvňujú povrchový odtok zrážkovej vody z pozemku žalovaných. V závere znaleckého posudku znalec konštatoval, že poškodzovanie stavby žalobkyne je ovplyvňované aj prítokom povrchových vôd na parc. č. XXX z prispievajúcej plochy, aj kolísaním hladiny podzemnej vody na parc. č. XXX spôsobeným prítokom povrchových vôd na parc. č. XXX z prispievajúcej plochy a ich následnou infiltráciou ako aj infiltráciou zrážkovej vody na parc. č. XXX a s najväčšou pravdepodobnosťou aj prítokom podzemnej vody na dotknuté územia z vyššie ležiaceho územia a napokon aj zrážkovou vodou spadnutou priamo na parc. č. XXX. Podľa záverov uvedeného znalca nemôžu žalovaní úpravou predpísanou zák. č. 220/2004 a kódexom správnej poľnohospodárskej praxe, či zmenou poľnohospodárskeho využívania svojho pozemku zabrániť odtoku zrážkovej vody z tohto pozemku, pretože aj pri jeho celoplošnom zatrávení dochádza k prekročeniu tzv. kritickej hodnoty zrážkového úhrnu v priemere 1x za 2 roky a pri vrstevnicovom pestovaní ostatných poľnohospodárskych plodín sa môže prekročenie kritickej hodnoty zrážkového úhrnu a tým aj vzniku povrchového odtoku vyskytovať aj niekoľkokrát za rok. Žalovaní nemôžu žiadnymi biologickými a agrotechnickými opatreniami zabrániť vzniku povrchového odtoku zrážkovej vody z ich pozemku. Činnosť a teda správanie sa žalovaných, ktoré žalobkyňa uvádzala v predmetnom spise a ktoré znalec zosumarizoval do 10 bodov, nie je podľa jeho názoru hlavnou a jedinou príčinou vzniku odtoku zrážkovej vody z pozemku žalovaných. V danej lokalite je možné priamemu odtoku zrážkovej vody z prispievajúcej plochy, resp. priamemu prítoku zrážkovej vody na parc. č. XXX z tejto plochy zabrániť len výstavbou technických odvodňovacích, poprípade aj protieróznych opatrení, napr. výstavbou záchytných, zberných, zvodných, vsakovacích a kombinovaných priekop, priehlbínových terás a pod. a teda podľa názoru znalca poškodenia rodinného domu nie sú zapríčinené správaním sa žalovaných, ale boli by vznikli aj pri, z hľadiska zníženia priameho odtoku zrážkovej vody, optimálnom poľnohospodárskom využívaní ich pozemku, ktorým je jeho celoplošné zatrávenie. Uvedený znalec v rámci svojho písomného doplnenia uvedeného znaleckého posudku uviedol, že akékoľvek poľnohospodárske využitie prispievajúcej plochy síce znižuje, ale žiaľ v tých podmienkach, ktoré sú popísané neodstraňuje možnosť vzniku povrchového odtoku zrážkovej vody z prispievajúcej plochy.

Na výzvu súdu žalobkyňa predložila faktúry a doklady o úhrade prác v súvislosti so vzniknutou škodou v sume 22.580,-Sk čl.190-192. Žalobkyňa následne v priebehu konania súdu predkladala ďalšie doklady, ktoré sa nachádzajú na č.l. 348, v prílohovej obálke č.l. XXX.

Podľa § 415 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 420 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto

spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá. Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa § 152 ods. 1 a 2 O.s.p., rozsudkom rozhoduje súd o veci samej. Zákon ustanovuje, kedy súd rozhoduje vo veci samej uznesením. Rozsudkom má sa rozhodnúť o celej prejednávanej veci. Ak je to však účelné, môže súd rozsudkom rozhodnúť najskôr len o jej časti alebo len o jej základe.

Súd na základe vyššie uvedeného zisteného skutkového stavu mal v konaní preukázané, že žalobný návrh žalobkyne je čo do základu opodstatnený nie však v plnom rozsahu.

Podľa obsahu rozsudku sa rozoznávajú rozsudky konečné, čiastočné a medzitimné. Súd má vec spravida vybaviť jedným rozhodnutím, teda má v ňom rozhodnúť o celej prejednávanej veci. V prípade dôvodnosti súd môže vec riešiť rozsudkom, ktorý rieši len základnú otázku nároku a ponecháva pritom otázku rozsahu nároku ďalšiemu rozhodnutiu. Takýto rozsudok sa nazýva medzitimný a predpokladom jeho použitia je deliteľnosť predmetu konania na dve zložky a to podľa základu a výšky. Ak je to účelné, môže súd rozhodnúť najskôr o základe nároku a po jeho právoplatnosti sa vyrieši otázka výšky nároku. V danom prípade keďže vyčíslenie samotnej sumy škody si vyžaduje ešte ďalšie dokazovanie, a to potencionálne aj s prípadným znaleckým preukazovaním jednotlivých nákladov, čo nevyhnutne by viedlo k ďalším nákladom v tomto konaní, súd považoval za účelné o samotnom základe rozhodnúť medzitimným rozsudkom, aby sa ustália miera účasti žalovaných na škode, ktorá vznikla žalobkyni.

Pokiaľ k vzniku škody viedlo viacero príčin, je potrebné sa zaoberať aj tým, či a do akej miery bolo bezprostrednou príčinou škody zavinené protiprávne konanie, či opomenutie škodcu. V tomto rozsahu následne prichádza do úvahy jeho zodpovednosť za škodu.

Zo všetkých znaleckých posudkov, ktoré v tomto konaní boli vypracované je možné vyvodiť, že príčin, ktoré sa podieľajú na škode, ktorá vzniká na rodinnom dome žalobkyne, ktorý je v jej podielovom spoluvlastníctve, je niekoľko. Podľa názoru súdu vychádzajúc z obsahu a záverov jednotlivých znaleckých posudkov, ale i výpovede svedka M. J. H., ako odborne erudovanej osoby na posudzovanie vplyvov jednotlivých faktorov, ktoré sa podieľajú na vzniku škody, možno za relevantné činitele, ktoré sa podieľajú na poškodzovaní stavby žalobkyne považovať nedostatočnú infiltračnú schopnosť pôdy nachádzajúcej sa v danej lokalite, ktorá má za následok veľmi nízku schopnosť zadržiavať dažďovú vodu. Ďalším z relevantných činiteľov, ktorých treba brať do úvahy je sklon terénu, ktorý bol zo strany svedka H. nameraný v rozsahu 25 % a u znalca N. konštatovaný v rozsahu 19,5 %. K ďalším činiteľom, ktoré treba brať v úvahu pri hodnotení vzniku škody na nehnuteľnosti žalobkyne je tiež vybudovaná cesta oddeľujúca obrábanú roľu, ktorá je v užívaní poľnohos. družstva od pozemkov, ktoré užívajú účastníci tohto konania a v súvislosti s ktorou svedok H. uvádzal, že sa jedná o cestu v dobrom stave, ktorá je pomerne nová a ktorá zväzda rozptýlené stekajúce zrážkové vody a sústreďuje ich na jedno miesto. Za ďalší činiteľ, ktorý má výrazný vplyv na vznik škôd, súd považuje aj vybudovanie priechodu cez trojmetrovú medzu, ktorá oddeľovala pozemok žalovaných od pozemkov poľnohospodárskeho družstva a ktorý priechod podľa žalovaného v 1. rade vybudoval práve on. Do úvahy je tiež treba vziať prispievajúce plochy pozemkov nachádzajúcich sa nad pozemkom žalobkyne, na ktorom stojí jej rodinný dom, pričom ide o prispievajúcu plochu ako pozemkov žalovaných, teda parciel č. 349 až 351, tak aj pozemkov poľnohospodárskeho družstva, čo vyplýva zo znaleckých posudkov i z výpovede svedka H.. Pri hodnotení určujúcich činiteľov pôsobiacich na vznik škôd žalobkyne, súd vzal v úvahu aj uplatňovanú agrotechniku obhospodarovania pôdy na pozemku žalovaných. Súd napokon do úvahy pri hodnotení jednotlivých vplyvov na vznik škôd na dome žalobkyne vzal aj pôsobenie podzemných vôd v danej lokalite, infiltráciu vody priamo spadnutej na pozemok žalobkyne a tiež konštrukčné nedostatky na rodinnom dome, ktoré boli vytýkané v znaleckom posudku Ing. Vargu. Následne súd týmto uvádzaným činiteľom, ktoré podľa jeho úvahy vychádzajúc z jednotlivých znaleckých posudkov sa podieľajú na spôsobení škody na dome navrhovateľky prisúdil podľa svojej voľnej úvahy určitú mieru závažnosti ich vplyvu v rozsahu od žiadnej závažnosti, ktorú hodnotil stupňom 0, po malú závažnosť, ktorú hodnotil stupňom 1 až po veľkú závažnosť, ktorú hodnotil stupňom 2. Pritom jednotlivé činitele aj s ich stupňom závažnosti rozčlenil na činitele, ktoré je možné pričítať v neprospech žalobkyne, prípadne žalovaných alebo prípadne, ktoré je možné považovať za činitele, ktoré nevie ovplyvniť ani jedna z účastníckych strán tohto sporu. Na základne uvedeného súd takto vplyvu nedostatočnej infiltračnej schopnosti pôdy prisúdil významnú závažnosť ocenenú 2 bodmi, pričom tento činiteľ považoval za činiteľ, ktorý nie je možné pričítať na ťarchu žiadnej zo strán sporu. Činiteľu a to sklonu svahov v danej lokalite prisúdil

významnú závažnosť ohodnotenú bodom 2, kedy opätovne tento činiteľ nebolo možné prisúdiť na ťarchu žiadnej z účastníckych strán. Vybudovanej ceste nad pozemkami účastníkov prisúdil významnú závažnosť pri posudzovaní jej vplyvu na vznik škôd, ktorú ohodnotil bodom 2 a opätovne ide o činiteľ, ktorý nie je možné priradiť na ťarchu žiadnej z účastníckych strán. Vybudovaný priechod na pozemok žalovaných cez 3 metrovú medzu oddeľujúcu ich pozemky od pozemkov poľnohospodárskeho družstva ohodnotil súd stupňom závažnosti významný, pričom mu prisúdil 2 body a tento činiteľ prisudzoval na ťarchu žalovaných, keďže k vybudovaniu uvedeného priechodu došlo ich pôsobením. Zrovnanie medzí na pozemkoch žalovaných a teda zmiernenie terasovitosti ich pozemkov súd ohodnotil menej závažným stupňom, s priradeným bodom 1, ktorý bol posudzovaný na ťarchu žalovaných. Pokiaľ išlo o uplatňovanú agrotechniku obhospodarovania pozemkov žalovaných tu vzhľadom na závery znaleckého posudku znalca E.. M.. G. N., podľa ktorého všetky doterajšie posudky preceňovali význam uplatňovania vrstevnicovej agrotechniky na ornej pôde žalovaných v danej lokalite, tomuto činiteľu súd prisúdil podľa svojej úvahy len veľmi malú závažnosť vplyvu na vznik škôd na dome žalobkyne, ktorý ohodnotil bodom 0,5 a ktorý posudzoval na ťarchu žalovaných. Pokiaľ išlo o činitele vplyvu podzemných vôd v danej lokalite a infiltráciu zrážkovej vody priamo spadnutej na pozemok žalovanej, išlo o činitele, ktoré súd neprisúdil na ťarchu žiadnej zo strán sporu a ktorým priradil významnú závažnosť z hľadiska prisudzovania ich vplyvov na vznik škôd u žalobkyne na jej rodinnom dome hodnotiac ich 2 bodmi. Napokon súd hodnotil ešte konštrukčné nedostatky na rodinnom dome žalobkyne, ktoré vyplynuli predovšetkým zo znaleckého posudku M.. J.. Tento činiteľ z hľadiska vzniku škôd pričítal na ťarchu žalobkyne a z hľadiska stupňa závažnosti, ho hodnotil stupňom závažným, ktorému prisúdil 2 body. Na základe takto vykonaných hodnotiacich kritérií vo vzťahu k vyššie uvádzaným relevantným činiteľom, ktoré podľa názoru súdu vychádzajú z doterajšieho dokazovania boli príčinami vzniku škôd na rodinnom dome žalobkyne súd dospel k záveru, že žalobkyňa sa podieľa na vzniku týchto škôd v rozsahu ohodnotenom 2 bodmi, žalovaný v rozsahu ohodnotenom 4,5 bodu a v rozsahu 12 bodov sa na vzniku týchto škôd podieľajú príčiny, ktoré nie je možné pričítať na ťarchu žiadnej z účastníckych strán tohto sporu. Takto uskutočnenou voľnou úvahou súdu tento dospel k záveru, že na vzniku škôd na rodinnom dome žalobkyne sa táto podieľa vlastným pričinením v rozsahu 11 %, žalovaný v rozsahu 24 % a ostatné príčiny nezávisle od pôsobenia účastníkov tohto sporu predstavujú 65 % podiel. Vzhľadom na uvedené preto súd následne vo výroku rozsudku určil podiel žalovaných na vzniku škôd v rozsahu 24 %.

Po právoplatnosti tohto medzitémneho rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o základe nároku žalobkyne, súd bude rozhodovať o samotnej výške škody a trovách tohto konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach v troch vyhotoveniach .

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia. Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo

mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci. 37) (zákona č. 233/1995 Z. z. v platnom znení o súdnych exekútoroch o exekučnom poriadku).